

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 27 Lipca V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 16 Lipca. Zuaydujący się przy Collegium zagranicznych interesów Ożarowski, przez wzgląd na znakomite usługi od oycy jego dla Rossyi czynione, iakoteż braci którzy mężnie i statecznie walczyli z nieprzyjacielem, a dwóch w boiu poległo; otrzymał stopień aktualnego Kammerhera. Kapelanowi Troickiego pólku muszkietyerów Wilowidowi, w nadgrodeę odwagi okazaney r. 1806 d. 8 i 13 lipca podczas bitwy z woyskiem Perskiém, gdy stanowszy na czele z znakiem Krzyża, nie lękał się bynajmniey ognia nieprzyjacielskiego, zasilał ochoczo żołnierzy ciężko ranionych, i dostarczał im wszelkie potrzeby, dany jest znak dystynkcyi według ustaw r. 1797.

PHILADELFA d. 16 Maia. Rpta Stanów Amerykańskich z 20 już prowincyi złożona od lat 24 ciągle kosztując owoców pokoju domowego i za granicą, nie wdając się bynajmniey do interesów różniących Mocarstwa Europejskie, starała się usilnie o przyjaźń wszystkich, lękać się dziś zaczyna, ażeby ta iey szczęśliwość skróconą nie była. Prezydent Jefferson w 8 letnim rządów swoich przeciągu tak dobrze umiał iednać dwie strony przeciwnie, które dzielą naród, że każda przyznać musiała, iż doskonałym jest Administratorem. Teraz Demokratowie nasi rzucają odgłos, że ten mąż zrążony przeciwnościami iakie w dalszym rządzie przewidział, chce oddalić się od usługi publiczney, nie przyjmując nawet rad i prozby przyjaciół swoich i dobrze myślących obywatelów. Wierzyć temu nie chcemy, świadomi, że cnotliwy człowiek tem gorliwiey zwykł pracować dla oyczyny im większe iey grozą niebezpieczeństwa. I w coby się obrócił okręt RPtey, gdyby podczas natężoney burzy opuściła go ręka sterników doświadczonych. To pewnością, że rady narodowe nie tylko nie potwierdziły dotąd umowy zawartey w Londynie z Anglikami względem wolnego dla nas handlu i żegluga, nawet podczas wojen, aleteż według wszelkiego podobieństwa wkrótce odrzucić mają.

LONDYN d. 28 Czerwca. Za dywizyą woysk Angielskich pierwszą, która pod Lordem Catchart wyszła do morza Baltyckiego, rychło nastąpiła dywizya druga pod Generalem Linsingen, z samego tylko legionu Niemieckiego złożona; za tą poydzie niemieszkając trzecia pod Generalem Stuart, który ma prowadzić pólki wybrane z Angielskich, Irlandzkich, góralów Szkockich, i gwardyi Królewskiej. Prócz tey wyprawy Admiralicya spieszenie gotować inną kazała: iak wielka będzie wiadomo; to pewna że Generał Doyle stawa na iey czele, z nim Generałowie Gayton i Rothenburg; według odgłosu powszechnego ci wodzowie udadzą się

prosto ku Francuzkim brzegom, i za pomocą potężney flotty mają doświadczać, ięsliby nie podobno było w tych stronach zadać klęskę nieprzyjacielowi.

Admirał Hood z eskadrą wysłany w pogoń za Francuzką, która z Brestu, Rochefort, lub Orient wynisć miała, powrócił do Portsmouth; płynął do wysp Canaryjskich, te okrzył; poymał 8 statków kupieckich, ieden zabrał ukryty pod batteryami lądowemi Hiszpanów, nieprzyjaciela iednak którego szukał nigdzie nie znalazł.

Niedawno zdarzył się w odnodze Suffolck smutny przypadek. Angielska korweta z północnego morza powracaąc przyniosła Officyera Pruskiego Biderse, którego Fryderyk 3 z ważnem zleceniem posyłał do dworu Londyńskiego. Gdy statek na kottwicy stał w znaczney odległości od brzegu, Officyer przesiada do batui i ląduie; lecz nieszczęściem bat na mieliznę trafił i przewrócony został; Biderse z Officyerem Angielskim i d. óma matkami utonął, którego ciała i depeszów po długim i pilnem szukaniu nie znaleziono ięszcze; inni do brzegu wypłyneli, chociaż był odległy na 200 sążni.

Listy z S. Domingo odebrane donoszą, że Mulatrowie i Murzyni nie długo żyli w pokoju, naczelnicy ich Cristophe i Pethion, chcąc każdy sam ieden panować całemu narodowi, nie znaleźli żadnego środka do ugody ponieważ nie szukali go szczerze i szczerze; obydwu stronnikom swoim wmawiają, że orężem tylko pokoy i iedność przywrócić można przez wytepienie przeciwników. Pierwszy w mieście Cap, drugi w Port au Prince wydał odezwę woienną dla zapalenia gminu; obydwu zaś nie zapomnieli w tych pismach obiecywać znaczney tym summy, którzyby drugiey strony naczelnika głowę przynieść chcieli.

Xiąże de Berri syn młodszy Grafa d' Artois wyjechał z Anglii niewiadomo dokąd. Xiąże Montpensier drugi, z synów znanego Xiążęcia d' Orleans, który przyiowszy imię Egalité od Jakobinów był gilotynowany, umarł niedawno lat mając 33. Wiek młody nie pozwolił iemu należeć do rewolucyi Francuzkiej; długo trzymany w więzieniu, wyszedł nakoniec z niego, Amerykę zwiedził, i obrał schronienie w Anglii, gdzie od in eressów daleki mieszkał do zgonu.

Admiralicya niedawno rozkazała, ażeby wszystkie okręta i towary należące do obywatelów miast Anzeatyckich Hamburga, Bremen, Lubeck mocą wyroku Królewskiego dotąd zatrzymane w portach naszych, lub do nich zprowadzone, na wolność zostały wypuszczone, iężeli sąd Admiralicyi oświadczy, że rzeczywiście do tych miast należą, i nie pod-

padają konfiskacie. Tym sposobem uwolnione statki mogą bezpiecznie żeglować do portów obojętnych, z Angielskiemi handel utrzymywać; lecz gdyby dostrzeżono, że zawiną do nieprzyjacielskich, powtórnie zabrane już uwolnienia spodziewać się nie powinny.

W tej chwili wiadomość odbieramy z Ameryki północnej, że Generał Henryk Cristophe obrany niedawno Prezydentem RPtey Hayti przez Murzynów, przybył do miasta Baltimore zapewne wygnany od Generała Pethion naczelnika Mulatrów; niewiadome są nam szczegóły tej odmiany.

WIEDEN d. 25 lipca. W roku 1792 na początku panowania dzisiejszego Monarchy, znaczniejsi obywatele Węgierscy i Niemieckich prowincyi domu Austriackiego w znacznej liczbie zgromadzeni uformowali za przywilejem rządowym kompanię, której ten był zamiar kopać kanały, prowadzić wygodne drogi, któreby służyły do wygodniejszego za granicę wywożenia produktów Węgierskich najbardziej z Comitatów leżących nad Dunajem i Teissą, do Fiume, Buccari, Portoré. Składka na ten koniec zrobiona wiele milionów wyniosła, i darowną nie była. Od miejsca Feldwar nad Teissą w Comitacie Bakser, blisko uścia Kameralno Begskiego kanału w Bannacie, kompania wykopała wielki kanał na pół piąty mili Niemieckiej długości, którym do rzeki Dunaju płynąć mogą statki bardzo wielkie, po 7 tysięcy centnarów ładunku niosące; doświadczenie pokazało, iak wielki ztąd jest pożytek dla kraju Węgierskiego, ponieważ od r. 1802 spławiono produktów na 4 miliony centnarów. Towarzystwo też nic nie traci, owszem łożony kapitał z wielkim procentem odbiera, mając na lat 25 służący przywilej. Na tem nie przestając postanowiło w r. 1806 kopać drugi kanał od Fukowaru nad Dunajem do Schamatz nad Sawą. To dzieło, iakoteż droga lądowa od Fiume do Salissina w roku terazniejszym są zaczęte pod dozorem Generała Lieutenanta Vukassowich, któremu rzecz obchodzącą dobro powszechne narodu zlecił Cesarz; droga iść powinna do Carlstadu, na której zrobienie ażeby chętniej kompania summy potrzebne składała, rząd iey dał przywilej 50 letni, do wybierania cła miernego od wozów z towarem krajowym idących do morza, lub ztamtąd z zagranicznym do Węgier.

Astronomowie Niemieccy Seyffer, Havetz, i Burckhardt dokonczyli obserwacye swoje nad Planetą niedawno odkrytą Vesta, i znaleźli, że średnia iey odległość od słońca wynosi mil 49 milionów i pół, bieg zaś odbywa w dniach 1321. To godna uwagi, że ta Planeta w 5 tygodni po pierwszym odkryciu dziś jest równie znaną uczynioną iak naydawniejsze. W r. 1781 Astronom Laplace 5 miesięcy pracował nad wyrachowaniem biegu Urana.

Słychać że Węgierski Narod ma postąpić skarbowi Monarszemu po 6 procentów od czystego dochodu na wykupienie bankocetłów, i ieden procent od majątku po umarłych obywatelach zostającego, co według rachunku może wynieść 300 milionów złotych ryńskich; nadto jeszcze ma raz na zawsze wyliczyć 75 milionów natychmiast, byleby rząd nie bronił wyprowadzać wolnie produktu Węgierskie za granicę. Graf Stadion ma wkrótce opuścić Ministerjum zagranicznych interessów, którego miejsce brat poseł w Ratisbonie zastąpi. Wszystkie urządzenia w państwach Austriackich czyniące

się dowodzą, że dwór nasz pokoy zachować pragnie.

Według wiadomości odebranych z Constantino-pola d. 4 czerwca pokazało się, że złożony z tronu Selim według obietnicy iemu danej przez Muftego w dzień rewolucyi życie zachował, wolność tylko odjęta; sam wkrótce ma być odesłany do iednej z wysp Tureckich na Archipelagu, i pod strażą trzymany. Następcą Mustafa nie wprowadził jeszcze nowości żadnych, trzyma się dotąd układów politycznych i wojennych poprzednika swego bez odmiany.

Przez Wenecyą odebraliśmy doniesienie, że Margrabia Lucchesini Minister stanu Króla Pruskiego umarł w Luce.

DEMMIN d. 14 lipca. D. 10 Marszałek Brune znajdując się w Stettinie dał odezwę do wojska swego, w której wyraził, że do Pomeranii Szwedzkiej wkraczać, i nieprzyjacielskie kroki zaczynać trzeba. Przy podpisaniu zawieszenia broni w Schlattow, d. 18 kwietnia Mortier i Essen przyrzekli ostrzedz siebie nawzajem 10 dniami przed podniesieniem broni; lecz d. 29 nową pisząc umowę w Stralsundzie warowali dni 30 zamiast 10. Król Szwedzki sam obiówszy komendę wojsk swoich oświadczył, że do pierwszej umowy względem dni 10 zwrót czyni, i rozkazał flotylli zmierzać pod Colberg i Francuzom twierdzę oblegającym czynić przeszkodę. Nastąpiła korespondencya między Generałami stron przeciwnych, która gdy nie rozwiązywała trudności. Gustaw Adolf raczył wezwać Marszałka Brune do Schlattow na d. 5 czerwca do rozmowy z sobą. Stanął wodz Francuzki przed tym Monarchą na czas wyznaczony, a z ust iego usłyszał, że kroki nieprzyjazne d. 13 lipca koniecznie mają być rozpoczęte.

Jakoż zaczęły się d. 13 po upłynieniu dni 10 od przestrogi danej Generałowi Grandiean. Brune przybywszy do Stettinu z krótkiej chwili korzystał, i zgromadził przewyższającą potęgę, sposobiąc się do zagaienia kampanii nowej. Francuzi i wojska z niemi zprzymierzone stanęły na prawym brzegu rzeki Peene od Anclam do Priebnitz; d. 12 wszystkie mosty, promy, przeprawy naprawiono i opatrzone; nazajutrz armia cała Peenę przeszła nie doznając nigdzie odporu żadnego; zaiół bez trudności nieprzyjaciel Greifswalde, Grimm, Trpsee, Dangarten. Szwedzkie wojsko liczbą słabsze cofało się bez bitwy ustępując do Stralsundu, chociaż legionem Niemieckim zmocnione było. Głoszą Francuzi, że przystąpią wkrótce do oblężenia stolicy Pomeranii; to pewna że jutro rano staną pod iey murami. Przygotowania do tej wyprawy śpiesznie Brune czyni, i spodziewa się dzieło dokonać w krótkim czasie, chociaż z drugiej strony ogromne fortyfikacye Stralsundu rozumieć każą, iż oblężenie długo trwać będzie. Wiadomo, że przy wojsku Szwedzkim znajdowało się 11 tysięcy Prussaków; ci iednak do wojny nie wchodzą; albowiem GL Blucher uwiadomiony wcześniej o podpisanej przez Fryderyka 3 umowie w Tilży, lud swój natychmiast odłączył od obozów Szwedzkich, i do blisko leżącej Pomeranii Pruskiej uprowadził.

MOGUNCYA d. 6 lipca. Pierwsza dywizya wojsk Hiszpańskich wczora ztąd ruszyła do Hannoveru. Zapalenie piorunem prochowych magazynów w Luxemburgu szkodę większą sprawiło, niżeliśmy donieśli; zabitych ludzi jest 60, ranionych ciężko więcej 300.